

NUMĂRUL 10 BANÎ

ABONAMENTELE
In țară, pe an 20 lei
„ streinătate 40 „
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPŊAZĂ
REDACTIA
No. 3 — STRADA CLEMENŢEI — No. 3

EPŊCA

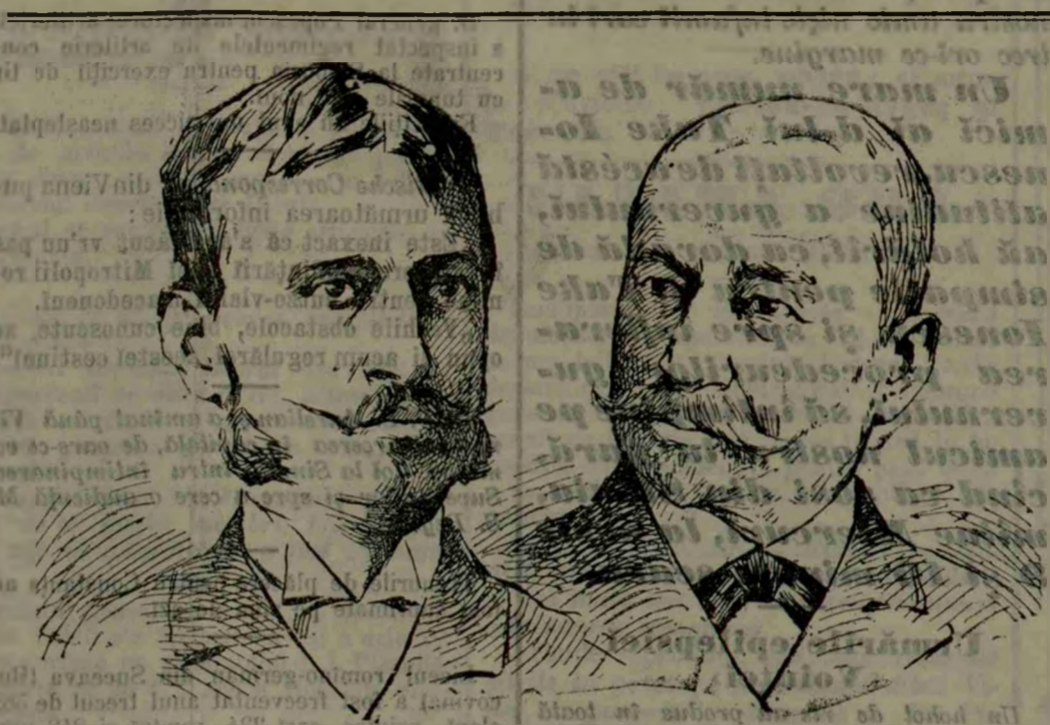
NUMĂRUL 10 BANÎ

ANUNCIURILE
Pagina III-a, linia 30 banî
„ IV-a, „ 15 „
INSERŢIUNI şi RECLAME, linia carp. 8, 2 lei
ADMINISTRATIA
No. 3 — STRADA CLEMENŢEI — No. 3.

RĂSPUNS LA PROVOCARI

Dm. Sturdza, omul care în opoziție a speculat în mod infam cestiă națională, care o dată venit la putere, a înădușit cu violență mișcarea națională, care a desbinat pe frații noștri de peste munți cari, ca cetățeni ai Statului vecin, luptau pentru îmbunătățirea soartei lor, care s'a făcut spionul lui Ieszensky, procurorul în afacerea Replice, nu se mulțumește a fi exasperat peste ori-ce măsură sentimentul național. Azi, spre a se menține la putere, el deslătunște violențele prin atitudinea ziarului său oficial, organul mizerabil al unui ocaș.

Rescriptul din cestiune a fost conceput, fără nici o însarcinare oficială și numai din inițiativă privată de către o persoană care nu face parte de tot, în mod strins, din președinția consiliului de miniștri, ca un rescript privat pentru informarea personală a lui Miron Roman; și acel pasaj, pe care Take Ionescu l'a referit asupra actualului guvern, — precum reese în mod clar și din legătura textului rescriptului, — se razima pe acea declarație a contelui Kálnoky, fost ministru de externe, pe care a făcut-o în delegația unghurească în 1894, drept răspuns la interpelarea ce i a adresat în această cestiune Berzevitzky, și care are următorul cuprins:
„Am cunoștință, că în bugetul 1894—95 e o pozițiune de 525,000 lei. După informațiile primite cea mai mare parte a acestei sume, 380,000 lei, se dă de către guvernul romin școlilor și bisericilor romine din Macedonia, dar cu știrea guvernului tur.esc. Natural că restul, 145,000 lei, se distribuie bisericilor și școlilor din Transilvania, dar după asigurarea formală a guvernului romin, numai acelor bisericilor și școlilor, cari alt fel ar urma să fie încluse.
„De alt fel întregul rescript, — cum se poate observa aceasta chiar și de către persoane mai puțin informate în această cestiune, — nu cuprinde nimic ce n'ar fi apărut mai dinainte și în tipar, și deja această împrejurare arată clar, că el nu este alt-ceva de cit un rescript privat, destinat pentru simplă informare.

Protectorul și protejatul

Ieszensky Sándor a început a se afirma ca mare persecutor al rominilor din Transilvania în 1889 când, în calitate de procuror pe lângă tribunalul din Cluj, a intentat o serie de procese politice Tribunalul din Sibiu. S'a remarcat apoi ca «mare patriot unghur» și dușman năpăstiat al Rominiilor, cu ocazia procesului Replicei, când a calomniat nu numai pe Romini din Transilvania, ci și pe noi, cei din România, obținind condamnarea la cinci ani închisoare a d-lui Aurel C. Popovici. În urma meritorului sale patriotic a fost înaintat șef de secție la președinția consiliului de miniștri, apoi numit consilier ministerial, incredintându-i-se politica față de naționalitățile nemaghiare și în special urmărirea Rominiilor. În această din urmă opera, Ieszensky a avut până acum mari succese, grație conșurului lui Dim. Sturdza, spionul său, care l'a decorat în Septembrie 1897 cu crucea de Mare Ofiter al «Coroanei României».
Dimitro Sturdza, a jucat în opoziție pe agentul provocator, a făcut scuzele dela Iași, a dezbinat partidul național romin din Transilvania și Ungaria, a ruinat Liga, a decorat pe Ieszensky și este spionul și robul acestuia.

protopopului Voina, cerindu-l la rindul lui informații. Iată toate lucrurile noi asupra auzului ilicet rescriptului.
Apoi spună cititorii, într-un cit el infirmă ceva din toate cele care au fost obiectul de controversă între noi și colectivități?
A l., dar mai este un lucru. Ieszensky declară că rescriptul, vorbind de informațiile și lucrurile date în chestia subvenției școlilor din Brașov, nu se referă la informațiile și lucrurile noi, ci la acelea pe care Kálnoky le avea încă de la 1894!!
Aici s'a ne dea voe simpaticul Ieszensky să-i dăm peste labe, sau mai bine peste bot, și să nu-l credem.

Dacă era de competența sa să ne spună cum a eșit rescriptul din gremiul prezidenției consiliului, nu mai este de competența niminui a căruia să falșifice sensul lucrurilor al unui act de publicitate. Tălmăcirea actului aparține nouă, aparține opiniei publice, și poate nu un Ieszensky, ci 20 de Ieszensky să ne spună că nu a înțeles cutare lucru scriind, ci alt-ceva, nu la asemenea declarații interesate ne vom potrivi, ci la lucrul clar și categoric care ese din conceptul și din paragrafele rescriptului. Prin urmare comunicatul în chestie nu poate servi ca dovadă de nevinovăție lui Sturdza. El însă ne-a servit nouă admirabil pentru a confirma tot ce am spus asupra autenticității actului și a include gura spionilor și trădătorilor pentru totdeauna.

PE CINE SĂ CREDEM?

Temp de 5 luni s'a susținut că actul citit în Cameră de d. Take Ionescu nu există.
Apoi s'a susținut că noi l'am fabricat.
Acum «Voința» e nevoită să recunoască «că s'ar părea că actul ar fi existând».
Iar comunicatul unghuresc recunoaște că el există, dar că emană de la o persoană care nu face parte, în mod strins, din președinția consiliului de miniștri.
Față de asemenea mărturisiri, am dori să știm care e individul destul de timp pe care presa colectivităților să nădăjduiască a' convinge că Sturdza-Ieszensky, interesat în cauză, spun adevărul, iar nu Mitropolitul Miron, care scrie: «d. Take Ionescu a cell într-una din ședințele din urmă ale Camerei două acte oficiale, unul din gremiul primului ministru, altul... ambele emise la adresa mea.»
Să se observe că acel ciudat funcționar ocru, după spusa comunicatului unghuresc nu face parte, în mod strins, din președinția consiliului, și care nu se

dă în judecată pentru că își însușește în corespondența sa cu autoritățile ca liță și ce nu-i aparțin, vorbește în numele primului ministru.
El scrie, în celebrul rescript a cărui existență nu se mai tăgăduiește:
«Excelența sale d-lui prim-ministru nu l' e necunoscută această afirmațiune».
Față de aceste jumătăți de mărturisiri, govădă și contradicții, întrebăm care e Romnul care va crede pe Sturdza-Ieszensky, iar nu pe Mitropolitul Miron și pe părintele Voina? Care e Romnul care va pune lemeii pe «Országos Értesítő», iar nu pe «Tribuna» și «Gazeta Transilvaniei».

D. V. Patriciu, distins avocat din Galați, a cerut admiterea sa în clubul conservator din localitate, prin următoarea petiție, care a fost citită în aplauzele generale ale adunării. Forma aleasă și caracterul de sinceritate și de cinste al acestui act ne îndeamnă a publica, la acest loc de onoare, scrisoarea d-lui Patriciu.

D-sale d-lui Președinte al Clubului conservator din Galați.

Domnule Președinte,
Cu acea bucurie, cu acea satisfacție ce o simt cîndva convins că a găsit adevărul drum, adevărata cale către realitatea idealului său celui mai înalt de bun celtăean, «binele general», vin să vă rog să-mi faceți onoarea de a mă înscrie între membrii partidului conservator.
Destepat în timpul legendelor liberale, cuvîntul și denumirea de liberal mi' umplea sufletul de un orgoliu ce făcea să mă cred par-că mai înalt, mai mare de cit acei ce nu se ziceau liberali.
Pe conservatori nu'i cunoșteam de cit din legendele create de liberali; aveam oroare de acei pe cari liberalii i' numeau conservatori, ciocoi, etc.
Am văzut pe liberali la lucru, înainte de 1888.
Am văzut apoi pe conservatori.
Se scăruncin în credințele mele politice și celtă deosebirea între unii și alții!
Ciocoi, cum le place liberalilor să poreclească pe conservatori, mult mai îngăduitori și cu mult respect de idile și convingerile ori cut, nu l'am văzut nici ciocoi, nici aroganți. Tache administrativ al conservatorilor, modul lor înțeleptesc de a vedea și a tranga toate chestiunile mari, mi'au sguduist întreaga mea simță și mă vedeam atras către conservatori de o putere căreia cu greu mă puteam opune. Timori superiori, fără deosebire de structură socială, neguștori, fărâni, etc., îmbrățișau cu căldură și convingera ideile și partidul conservator, în simțul cărui erau totdeauna bins primii și bine veniți. Nu'i vedeam nici sclăriți, nici exclusiviști cum erau liberalii. Totuși, mi' ziceam, nu am văzut pe adevărații liberali, pe acei liberali din opoziția-unită!
N'a trecut mult și l'am văzut și pe aceștia: forme din același aluat ca și acei de la 1888.
Aceștia le datoresc stingerea cu desăvârșire a tuturor iluziunilor ce mă aveam de liberali.
A face comparație între liberali și con-

servatori, mi-se revollă conștiința. Negocești în opoziție ca și la guvern, ast fel văd pe liberali. În opoziție aurbagii și demagogi, oameni de stradă; ear la guvern neprincepuși și compromișători pentru țară și neam.

Chestiunea delronării Mitropolitului, chestiunea offerilor de cavalerie, înădușirea manifestațiunilor naționale demne și liniștite, etc. etc. sunt atitea rugini.

Conducătorii liberali, în majoritatea lor, chintesență a oamenilor fără principii și fără vre-o orientare oare-care, a acelor cari ai conștiința libertății nefărmiurită pentru dânși, nici nu pot să fle alt fel de cit aceia ce sunt.

Fără să fi avut manifestațiuni sgomotoase pentru liberali, l'am urmărit cu mintea în toate actele lor și, trebuind să-mi fac datoria de bun celtăean, cercetându-mi conștiința, văd că numai în partidul conservator poate să-mi fie locul, alături de acei, totdeauna, în opoziție ca și la guvern, bun și înțelepți conducători ai țării, alături de acei pe cari i' văd că nu sunt nici ciocoi, nici exclusiviști și unde ori-cine poate călăușii de dreapta judecării să discute liber ideile și convingerile lui și a se forma un bun celtăean.

Dovada convingerilor mele stă în faptul că am făcut această cerere și am adus o la cunoștința D-voastre a tuturor.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea devotamentului și a deosebitei mele considerațiuni.

Vasile C. Patriciu, Avocat, Galați.

ACTUL FRETINS FALS

Sub acest titlu, «Tribuna» din Sibiu, organul autorizat al partidului național romin din Transilvania și Ungaria, a publicat în numărul său de Sâmbătă, 12 Septembrie, următorul articol, asupra cărui atragem toată atențiunea opiniei publice:

Scrisoarea părintelui Voina, publicată în No. de Duminică al «Tribunei», a produs adevărată impresiune la București. Toate ziarele se ocupă de ea la locul prim, făcînd diferite concluziuni, pentru unii zdrobitoare.

E' trist, în tot cazul, că într-o afacere mare, cum e aceea a școlilor din Brașov, să i' caute cine-va scăparea din încercătură prin acusa neînțeleasă, că cutare act, ce i' se pune în față, ar fi fals.

În România, dăvure, am mai văzut lucruri de aceasta. În cauza celebră a Mitropolitului am jucat mare rol niște acte false, placografiate. La noi însă, nu s'au întrodus încă asemenea proceduri. De aceea trebuie și mai mult să regretăm, că un ziar de la noi, însușindu-și vederile unor organe interesate din București, s'a pus pe punctul de vedere al falșificăției, ba a și numit pe pretinsul «fabricant de acte falșe».

Ei, acum e dovedit că nu actul e fals, ci actorii acestuia îndrăzneți au fost falși, susținînd că s'ar fi comis o falșificăție.

Pentru noi, cari n'avem să tragem înșine concluziunile ce urmează din scrisoarea părintelui Voina, descoperirea dînsului nu e decit un rol secundar. Principiul chestiunii este și rămîne cauza existenței școlilor noastre din Brașov.

Trebuie însă totuși să ne ocupăm și cu detaliurile acestui trist episod, pentru-că pare a ne aduce tot mai mult la lumină întriga guvernului maghiar.

Du-ă-cum vedem din «P. Lloyd», oficiosul «Orsz. Értesítő» se ocupă și el cu scrisoarea părintelui Voina și susține că actul din chestiune către Mitropolitul Miron, n'a emanat de la ministrul-president, ci de la alt-cineva.

* Tribuna Poporului din Arad (organ sturdizist).

